

3: לז ע"א "איבעיא להו" – ע"ב "לפדא דייסא ותמרי מצטמק ורע להו"

נתבשל כל צרכו ומצטמק

1. תוספתא ב, יד

השכח תבשיל על גבי כירה וקדש עליו היום – בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל. במי דברים אמורי? בתבשיל שלא בשל כל צרכו וחמין שלא הוחמו כל צרכו, אבל תבשיל שבשל כל צרכו וחמין שהוחמו כל צרכו הרי אילו מותרין. ר' יהודה אומ': חמין שהוחמו כל צרכו הרי אילו מותרין מפני שרע להם, אבל תבשיל שבשל כל צרכו, כל המצטמק ויפה לו, כגון כרוב ופול ובשר טרוף אסור, וכל המצטמק ורע לו מותר.

2. ירושלמי שבת ג, א [ה ע"ד]

רב חונה בשם רב ותני ר' חייא כן: בראשנה היו אומ': השו[כ]יח תבשיל על גבי כירה וקדשה עליו את השבת – שוגג יאכל, מזיד לא יאכל. נחשדו להיות מניחין מזידין, ואומ' "שכיחין היינו", ואסרו להן את השוכה.

[...] חזרו לומ': תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו אסור, תבשיל שהוא מצטמק ורע לו מותר. אי זהו תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו? (כרוב) כגון] אכרוב ואפונים ובשר טרוף.

אמ' ר' תנחום בר עילאי: אף ראשי לפתות וראשי קפלוטות עשו אותן כתבשיל שהוא מצטמק ויפה לו.

3. ירושלמי שבת א, י [ד ע"ב]

מתני' "אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום".

ר' בון בר כהנא בשם רבנן: תבשיל שנתבשל כל צורכו מותר לשהותו על גבי כירה שאינה קטומה. ר' זעירא בעי: בשר בצל וביצה מצטמק ורע לו, (מה) [וזה] מצטמק ויפה לו ואת אמר הכין?! דילמ' דלא איתאמרת אלא חמין?

אתא ר' שמואל {בעי} <בש' > ר' זעירא: חמין שהוחמו כל צורכן אסור לשהותן על גבי כירה שאינה קטומה.

ר' ביבי בשם ר' יוחנן: תבשיל שור שנתבשל כאכילת בן דרוסאי מותר להחזירו על גבי כירה קטומה. ותייא כיי דמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן: השופת את הקדירה על גבי גחלים מתרין בן, לכשיתבשל כאכילת בן דרוסאי (ס) אסור.

ר' אחא ר' תנחום בר חייא בשם ר' שמעון בר': חמין שהוחמו כל צורכן מותר להחזירן על גבי כירה שאינה קטומה.

ר' זעירא בעי: לשהות אסור ולהחזיר מותר?! דילמ' לא איתאמרת אלא על פסח.

אתא ר' אחא בשם ר' שמעון בריבי: פסח שנצלה כל צורכו מותר להחזירו על גבי כירה שאינה קטומה.

4. המאור הקטן מסכת שבת טז ע"א

ולדברי רבינו האי דעתנו נוטה דלא מפלגינן בשהיות בין כירה לתנור אלא כולהו שריאן בכל שהוא כמאכל בן דרוסאי והני מילי במצטמק ורע לו אבל מצטמק ויפה לו לבני מדינחא דמקרבי לרב ושמואל אין משהין ע"ג כירה שאינה גרופה ואינה קטומה אע"פ שבישל כל צרכו ולבני מערבאי דמקרבי לרבי יוחנן מותר לשהות ע"ג כירה שאינה גרופה ואינה קטומה והוא שבישל כל צרכו אבל כמאכל בן דרוסאי אין משהין בכירה שאינה גרופה וקטומה במצטמק ויפה לו ל"ש למדינחאי ל"ש למערבאי ואנן דלית לן מנהגא בהכי נקטינן לקולא כבני מערבאי והרוצה להחמיר על עצמו כבני מדינחאי רשאי. ודבעו מיניה מרבי חייא בר אבא שכח קדרה ע"ג כירה ובשלה בשבת מהו בשלא הגיע למאכל בן דרוסאי ושכחה ע"ג כירה שאינה גרופה ואינה קטומה ואסיקנא לאיסורא כר"נ בר יצחק ודאיבעיא להו עבר ושהה מאי בתבשיל שבשל כל צרכו ומצטמק ויפה לו בדוכתא דנהיגי ביה איסור אי נמי בתבשיל שלא בישל כל צרכו אלא שהגיע למאכל בן דרוסאי ומצטמק ויפה לו שהוא אסור לדברי הכל בין למדינחאי בין למערבאי אסור לשהוייה לכתחלה. וכיון דלא אפשריטא בגמ' נקטי' לקולא ולא אסרי' לי' להאי בישולא בדיעבד כדברי הר"ף ז"ל.

עמוד 1 מתוך 1

